This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

पार्श्वल अंक

शिर्षक	ग्रंथकार	विषय	विस्तार (पुर्ण/ अपूर्ण)	टिकाकार	आकार	पृष्ठे	लिपी	सामग्री	Lines per page	Letters per line	Condition & age (शके/विक्रम सवंत)	Additional Particulars / Remark
M-2548 वेदवतास्तुतीछंद-निर्णय		कर्मकां's	अपूर्ण	-	9/5	2	संस्कृत	कागज	14	32		

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥श्रीगणेशायनमः॥अथवेददेवताऋषिछंदोनिर्णयः॥हिरण्यगर्भःसमव
र्तताग्रेभिश्रुत्याहिरण्यगर्भब्रह्मणःसर्वाधिपतित्वं॥यःपूर्वंब्रह्मणोविधे
दान्॥यस्यनिश्वसितंवेदाःइत्यनेनविष्णोरपिवेदाधिपतित्वं॥सर्वाऋच
आग्नेयः॥सर्वाणियजूंष्यौषोयज्यानि॥सर्वाणिसामानिसौरायणि॥स
र्वाणिब्रह्मणानि॥इतिश्रौतायनानुक्रमसूत्रे॥ननुअनेकप्रमाणैःवेदस्या
नेकदेवतात्वंहृद्यते॥एकस्यानेकदेवतात्वेमानाभावान्नैदमुचितमितिचे
न्न॥एकस्मिन्वेदस्यअपौरुषेयत्वेनानंतत्वेननकस्याप्यधिपतित्वंसं
भाव्यते॥अतःस्वयमेवस्यस्याप्यधिपतिः॥विष्णोरपिपुरुषत्वेदृश्यत्वंयश्रु
तंयच्चभाव्यमितिश्रुत्यापुरुषत्वान्नाधिपतित्वंतर्हिविष्णोर्नाभिकंजजा
तकृतोब्रह्मणस्तज्जदेवतानांस्याधिपतित्वंसंभाव्येत्॥वेदस्यानंतत्वे
नतद्ब्रह्मेत्यादिनिर्वाच्यपरब्रह्मवदनादित्वान्नकस्याप्यधिपतित्वमि
तिचेच्चःपूर्वंब्रह्मणोतिवेदान्यस्यनिश्वसितंवेदाइतितेनैवोक्तत्वात्तस्यै
वसत्यरूपत्वेतत्सम्बन्धेनेदंवक्तुंयुक्तमितिचेन्निर्गुणंनिष्क्रियमनामरूपमनिर्वाच्या

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नयधिपरब्रह्मणोसमत्वप्रतिपादनायतत्तेयध्यात्वध्येयैक्यत्वानेकत्वरूपबोधनायतद्रूपवर्णने
स्वरूपमपिदर्शयितुमयंप्रपंचस्तस्मान्नवस्तुतःकस्याप्यधिपतित्वंमिथ्येतस्यं
अपरंश्रुणु॥ननुत्वदुक्तंब्रह्मपरब्रह्मणयोःस्वरूपदर्शनेब्रह्मांडदर्शनाज्ञातायथाप
र्यमकल्पयदितिवेदैःब्रह्मांडकल्पकस्यब्रह्मणःवेदकल्पकत्वाधिपतित्वं॥पुनः
रींकारस्यवेदबीजस्यमाहुत्पादकस्यात्रिगुणात्मिगुणाधिमानेन्योब्र
ह्मविष्णुशिवदेवताअकारादिरूपाःप्रणवोद्भूतव्याहृतिचतुष्टयस्यऋग्यजु
र्वेदचतुष्टयस्याग्निवायुसूर्यब्रह्मापतिदेवताःऋगादीनामपितावेवसोमो
भद्रुद्रणोंद्रोनेतिचंद्रश्चेतणेपरंभेदादथर्वणस्यसोमदेवताकश्चंद्रोस्मृतोवो
ढृं॥पुनर्वेदचतुष्टयगतमंत्राणामपिइंद्राग्न्यादिदेवतानांमध्येपतित्वं
तस्मात्स्वंस्वंस्वैवदेवताइतिध्याने॥समुच्चितजपेब्रह्मा॥केवलऋक्जपेहोत्रेवा
ऋक्स्यऋग्रूपत्वादग्निः॥केवलयजुर्गणेवायुः॥केवलगीतेसूर्यः॥केवलोपासने
सोमः॥धातुहौत्रमंत्रौमपिहैकस्मिन्वेदेतज्ञतुरंगवायांचमथनाद्दृश्यमेध
सांचैकरंगवाध्वर्यनेपथाणादिधातुहौत्रकर्मसिद्धिर्भवतीतिदृष्टांतेनव्यासादि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१ सु ऋगादिचतुष्टयमंत्राणांनिबंधनंसूत्रं मन्यथावेदत्वासिद्धेरिति

भिर्वेदचतुष्टयनकृत्स्नयोरस्मोक्तस्यापिसमुचितस्यपठनजपहोमाद्युभ
यात्मकचतुष्टयगतफलप्राप्त्यैवेदचतुष्टयनदेवतापूजनमावश्यकं॥वेदचतु
२पि ष्टयस्यापृथक्पृथक्करणे केवलतत्तद्वेददेवतापूजनं॥कासायनसूत्रंतुपृथि
व्याअग्नयइतिऋग्वेदस्यतिपृथक्पृथक्कथनंवेदचतुष्टयपठनमात्रस्यकर्मणाप्तये
तच्चैककालेपठनमात्रस्यकर्मणस्तत्पयोजनेकरणेचैवंमितिज्ञापनार्थंतदेकस्यैव
करणेऋगादिप्रतिविभागस्यद्वेदेवतेतिज्ञापनं॥ब्रह्मणेब्रह्मदोभ्यइतिस्व
क्तेतिचतुष्टयगतमंत्रस्यैकस्यापिन्यायप्राप्तस्यासाधारण्येनदेवताज्ञप्ति
ज्ञापनार्थं॥अस्मादेवज्ञापकात्ब्रह्मवेदस्यसाधारण्यासाधारण्यतया
वतार्थंसर्वेषांसिद्धं॥अथऋष्यादि॥चित्तमूलःप्रजापतेराषं॥अग्न्याधेयेयज्ञिहोत्रं
जापतेराषं॥यजमानाग्न्युपस्थानंबृहदेवाना्मार्षं॥तितिकर्मोदेशेनश्रौतमा
र्तऋग्यजुषादीनांप्रतिमंत्राणांचाधिगमेऽध्ययनाद्विधुयदार्षादिकंनोक्तंतत्तु
समस्तयजुःसंहिताया:जपहोमाध्ययनपायणाचैककर्मकरणेएकस्यावि
धस्यतोऋषिप्रजापतेर्देवताप्रकाशतेप्रतिकर्मंतदविभागेनेक्ष्यमाणं
यथाऋष्यादिसमाम्नायकर्मणोदेवताभेदान्तोक्तमार्षादिएकस्यांशस्यायंऋगादि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

विभागेषुऋग्विभागेऋषिसुख्यानिवर्ज्यानामित्युक्तत्वाद्दृष्ट्यादिनामाद्यन्त्य
कंतनुकेवलमर्थाऋचेदंमनेनस्तौमीतियत्रोच्यतेतत्रऋगथर्वणभो
गयोःस्तऋन्यथर्वणामितिसूक्तस्यऋगथर्वणोभयत्वात्तस्मान्नकेवलया
जुषऋगादौअतएवइंद्राग्नेतीसूक्तापांत्यवसानेयत्रऋषिर्नो
कःइषेत्वेतिनमऊर्जेविष्णवेमंतरिक्षस्यानपस्फुरतिदेवोवाश्राजापत्यसा
इतिवैकल्पिकदृष्टलिंगेनऋग्विधेर्मंत्रविवस्यानपस्फुरतिदेवोवाश्राजापत्यसा
भावन्नदृष्टलिंगेनकोलाकंपंऊर्वणदृतिग्राह्यस्यनिषेधार्थंतस्मात्पा
जुषऋग्धत्यकेवलऋक्त्वंभिन्नमितिसूक्तेनैवसाध्यते॥अपिच॥सूर्यऋच
आग्नेयाइसूक्तेनपरिधिषुकमग्निदेवतंग्राह्यंतदप्याग्नेयीसूक्तेनकेवलऋ
ग्विषयमितिसाध्यते॥अपिच॥महापंक्तीअवसानेतीदमपिश्रौतंअनुवा
काध्यायोक्तंव्यवसानत्वंबाधित्वाव्यवसानेसूक्तपांक्तत्वंबोधयति॥अनुवाकगत
स्या१२आशाविंशतिसंतीत्यंउत्तरार्धर्चोतीऋगंशाच्चअथवामाध्यंदिनीयं
कर्मार्थित्वेनोक्तत्वात्तादर्थ्यंपाठक्रमविरोधादनुक्रमस्यतथात्वेसाध्यमुपन्न
मेवात्यंतमेवतत्रैवं॥ततःप्रतिकर्मविभागेनप्रयोगानुसारेणऋषयोवेदि ॥२१॥

[OrderDescription]
,CREATED=08.01.20 12:07
,TRANSFERRED=2020/01/08 at 12:09:46
,PAGES=5
,TYPE=STD
,NAME=S0002484
,Book Name=M-2548-VEDDEVTA BRAHASHIHAD NIRNAY
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection